

Багрій Василь Мирославович
ст. гр. Фзм-21, ТНЕУ
Карпишин Наталія Іванівна
к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С.І. Юрія ТНЕУ

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОГО ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Реалізація функцій, покладених на заклади охорони здоров'я, неможлива без надійної фінансової бази та ефективного управління нею. Зазначений процес охоплює розробку та реалізацію системи управлінських рішень щодо порядку формування, розподілу й раціонального використання фінансових ресурсів медичних закладів.

За витратами на охорону здоров'я у відсотках до ВВП, Україна в останні роки почала підніматись над критичним рівнем (за визначенням ВВОЗ – 3%), і утримує його на рівні 3,5-4%. У звіті Health at Glance констатується, що в середньому держави-члени ОЕСР витрачають на сферу охорони здоров'я 9% валового внутрішнього продукту (ВВП). Беззаперечним лідером за цим показником є Сполучені Штати Америки - 17,2% ВВП. Далі слідують Швейцарія (12,4%) і Німеччина (11,3 %). Найнижчими витрати на охорону здоров'я у співвідношенні до ВВП країни має Туреччина - 4,3 % [1].

Однак, навіть, якщо Україна досягне показника витрат на охорону здоров'я на рівні 5% від ВВП, це ще не означає, що це забезпечить необхідний обсяг фінансових ресурсів для успішного функціонування галузі. Тому, більш значущим показником є фактичні витрати на охорону здоров'я у розрахунку на одного жителя. Треба зазначити, що Україна за таким показником, як рівень витрат на охорону здоров'я на одну людину, нині займає 89-е місце у світі (зі 184 країн), а за показником тривалості життя – 108-е місце. Така ситуація в охороні здоров'я загрожує національній безпеці [2].

В статті 18 Основ законодавства України про охорону здоров'я визначено що джерелами фінансування охорони здоров'я є:

- кошти Державного бюджету України;
- кошти місцевих бюджетів;
- кошти юридичних та фізичних осіб;
- інші джерела не заборонені законодавством [3].

Вже тривалий період часу в Україні основним джерелом фінансування вітчизняних закладів охорони здоров'я виступають кошти

державного і місцевих бюджетів. Однак, в період побудови ринкової економіки, який супроводжувався такими негативними явищами, як зменшення ВВП і масштабне скорочення бюджетних ресурсів, обсяги фінансування із даного джерела значно зменшились. Суми коштів, які спрямовуються з бюджетів на утримання галузі охорони здоров'я, не відповідають потребам і визначаються на основі реальних бюджетних можливостей.

Результати аналізу видатків державного та місцевих бюджетів України на охорону здоров'я дають підстави констатувати зростання обсягу фінансових ресурсів державних та комунальних закладів охорони здоров'я.

Аналізуючи бюджетне фінансування охорони здоров'я за останні 10 років, можна зауважити кількісне зростання обсягів бюджетних коштів у 2,7 рази коштів державного бюджету і у 3,6 – місцевого бюджету. Однак, таке зростання відбувалось не завжди. Так, якщо у 2007-2013 рр. бюджетні видатки щорічно зростали майже у 2 рази (державний бюджет) і у 2,4 рази (місцевих бюджетів), то, у 2014 р. у зв'язку із нестабільною економічною, політичною та військовою ситуацією в Україні відбулося зменшення видатків на відповідно 7,2% і 4,4% порівняно із 2013 р. Позитивним аспектом є те, що в 2017 р. ситуація з фінансуванням покращилась і видатки зросли до суми 17330 і 73504 млн. грн. [4].

У структурі джерел бюджетного фінансування охорони здоров'я переважають кошти місцевих бюджетів, питома вага яких щороку зростає (з 77,3% у 2005 р. до 78,5% у 2017 р.) на противагу зменшенню частки коштів державного бюджету. Така особливість зумовлена визначенням у Бюджетному кодексі України порядком розподілу видатків на охорону здоров'я між ланками бюджетної системи.

Література:

1. Найбільше на охорону здоров'я серед країн ОЕСР витрачають США – звіт. URL: <https://www.dw.com/uk> (Дата звернення 02.12.2018 р.)
2. Гнидюк І.В. Сучасний стан фінансового забезпечення галузі охорони здоров'я. *Economic Annals-XXI*. 2015. № 155(11-12). С. 73-77.
3. Основи законодавства України про охорону здоров'я: Закон України від 2802-ХІІ, поточна редакція — Прийняття від 19.11.1992 URL: <http://zakon.rada.gov.ua> (Дата звернення 01.12.2018 р.)
4. Звіти про виконання Державного і місцевих бюджетів URL: <http://www.trazery.gov.ua>. (Дата звернення 02.12.2018 р.)